

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba zánt kéziratok
küldendőkSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
reklamációkBecsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely,
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

<p>FŐSZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.</p> <p>FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ, székelyudvarhelyi ref. pap.</p>	<p>KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«</p>	<p>Megjelenik: minden vasárnap egy iven.</p> <p>ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.</p>
--	--	---

A zsinat.

A magyarországi evangélikus református keresztyén egyház legfőbb törvényhozó testülete: a zsinat. Minden tíz esztendőben egyszer szokott a zsinat összeülni és új törvényeket hozni, vagy a meglévőket eltörölni, módosítani. Tagjait mind az öt egyházkerületben a presbiteriumok szabadon választják, de meghatározott számban. Erdélyi egyházkerületünk pl. 18 képviselőt választ a zsinatra fele részben egyházi, fele részben világi tagjaiból. Ezenfelül a tanítóképezdek, közép- és főiskolák szintén egy-egy képviselőt választhatnak. Hivatalból tagja a püspök és a legidősebb főgondnok. A legutóbbi zsinat Budapesten volt és 1893-ban záratott be. Elérkezett tehát ez évvel a zsinat tartás ideje. Egyetemes konventünk már el is készítette a zsinat tárgyalása alá bocsátandó törvénytervezetet. Egy hatalmas munka ez, mely minden egyháznak megküldetett, hogy előzetesen az illetékes hatóságok szóljanak hozzá és mondják meg, hogy alkalmas-e arra, hogy ha törvény lesz belőle, hogy annak alapján megerősödjének az egyházak.

Nem árt, ha lapunk olvasóit is legalább főbb vonásokban megismertetjük a törvénytervezettel. Általában elmondhatjuk róla, hogy sok életrevaló újítást tartalmaz olyat, mi a jelenlegi egyházi törvényünkben nincs meg. Erdélyi egyházkerületünkre nézve ezen törvénytervezet is fenhagyja a

jogot, hogy több százados különállása folytán kifejett alkotmányát, a képviselői rendszer elveivel összhangzóan tovább fejleszthesse. Vagyis, a teljes egység magyarországi testvéreinkkel most se lesz meg. Bizonyos tekintetben más törvénye lesz a királyhágóntuli reformátusoknak, mind az erdélyieknek. Igaz, hogy Erdély kiváltsága nagyon szűkkörre szorult, ugyszólván, csak a belügyekre vonatkozik. De éppen, mert ennyire megszorították, önkéntelenül is felmerül a kérdés: van-e értelme az eltérő törvénykezésnek, vagy nincs? Szerintünk nincs. A kétféleség nem az erőnek, az összetartásnak a jele, hanem éppen ellenkezőleg a szét húzásnak. Nekünk pedig összetartásra van szükségünk.

Az egyházalkotmányi rész igen részletesen intézkedik az egyházközségek és egyháztagok jogáról és hatásköréről. Előírja, sokkal részletesebben, mint a mostani egyházi törvény az egyházi tisztviselők és alkalmazottak kötelességeit. Természetes, hogy az egyházközség vezetése most is a presbiterium kezében marad, csakhogy a presbiterium összeállítása eltér a mostanitól annyiban, hogy a felekezeti tanintézetek tanítói és tanárai nem lesznek hivatalból tagjai, hanem egy-egy képviselőt küldenek. Szóval kifejezésre jut a tiszta kálvini elv. A vagyonekezelésre is helyes intézkedések vannak a tervezetben. De, legterjedelmesebben van szó a lelkészekről. Kílátszik, hogy az egyház irányítója, vezére, lelke a pap

kell hogy legyen úgy az anyagiakban, mint a szellemiekben. S hogy ez lehessen, nem elégszik meg csak általános utasításokkal, hanem részletesen felsorolja a kötelességeket. Nemcsak, hanem körülírja, hogy milyen alapon történjék az igehirdetés, szákramentumok kiszolgáltatása, a konfirmáció, a vallás- és énektanítás. Mi a teendő a házasságkötéseknél, át- és kitéréseknél, temetésnél. Végül pedig minden egyházi tisztviselőre és alkalmazottra ki van mondva a felelősség. A törvényt előkészítő bizottság, mint látszik, igen nagy körültekintéssel járt el. Ugyan még e javaslatot megrostálják egyházmegyék és kerületek, de ez csak javára fog szolgálni. Az írott törvény azonban bármilyen jó is, csak úgy ér valamit, ha abba az *evangelium éltető lelkét öntjük*. Ez a lélek pedig csak a Krisztus által száll belénk. Krisztus követésével rossz törvények mellett is lehet virágzó, egyházi élet; Krisztus követése nélkül a jó törvények mellett is elveszünk.

Vajda Ferencz.

Vallomás.

Én Istenem, én édes Istenem,
A te világod gyönyörű nekem.
Azt is tudom, hogy így van jól, a hogy van —,
Mert így fogant meg szent akaratodban.
— De ha látok nyomorék gyereket,
Ki még tudom, sohse' vétkezett:

TARCZA.

Az anya.

Elöttem áll egy bájos kép: Az anya játszó gyermekei között foglalkozik. A gyermekek gond nélkül játszadoznak. Egyik játék után a másikba kapnak, az egyik játékszerrel félreteszik, a másikat összerontják s a romokból maguk alkotnak újat. Az anya megdorgálja a rakoncátlanokot, védelmére kel a gyöngének s nagy gyönyörűség lelkésíti, ha szerettei boldogan mulatnak.

A nagyobb leánya már gazdasszonykodni szeret. Bábujának szobát rendez be, ruhát varr, ebédet főz. S e tevékenységben — mi természetesebb! — utánozza mindazt, amit anyjától látott. Sőt a játék-baba megfelelő nevelésben is részesül. Ha nem akar szót fogadni, avagy éppen engedetlenkedik, kijut a nevelés szigorubb eszközeiből. Mi természetesebb, minthogy a gyermek itt is alkalmazza azon módokat, azon kifejezéseket, melyeket egy-más alkalommal az ő tetteinek helytelenítésére nyilvánított édes anyja.

A szabadon játszó gyermekcsapat tükré a családi nevelésnek. Gyöngéd szeretettel teljes a gyermekek egymással való bánásmódja, ha ugyan-

Ne haragudj' rám édes Istenem,
Ha szomorúság kél a szívemen!

Én Istenem, én édes Istenem,
A te világod gyönyörű nekem.
Tudom: ha koldus, ha királyfi volnék,
Csak a te képed viselője volnék,
— De ha látom megvetve a szegényt,
S lenézve csupán szegénységeért:
Ne haragudj' rám édes Istenem,
Ha keserűség kél a szívemen!

Én Istenem, én édes Istenem,
A te világod gyönyörű nekem.
Tudom, tőled van, hogy itt e világban:
Az erényben is napfogyatkozás van.
— De ha látok czégegés bünt, a hogy
A szüz erényt példázná valahogy:
Ne haragudj' én rám édes Istenem,
Ha mély utálat kél a szívemen.

Én Istenem, én édes Istenem,
A te világod gyönyörű nekem.
Azt is tudom, hogy jó hinnünk tebenned.
S hogy Krisztus a hozzánk való szerelmed.
— De a Krisztus nevében, ha a hit,
Gyüülködik és átkozódik itt:
Ne haragudj' rám édes Istenem,
Ha hitetlenség kél a szívemen.

Szabolcska Mihály.

A bün és következménye.

(Folytatás)

A test fejlődésével és erősödésével újabb és újabb vágyak és kívánságok támadnak az emberben. A társaság, mely az embert körülveszi, a

ilyen bánásmód irányítja az anya cselekedeteit. Gondosság jellemzi a gyermekek tetteit, ha ugyanaz nyilvánul az anya minden munkájában. A gyermek érzelmeinek formálása kevésbé az apától, mint az anyától függ. S ez megmagyarázható abból a főszerűségeiből, melyet anyai szeretetnek nevezünk s mely megmérhetetlen az ő mélységében és magasztosságában. Magához vonza ez a gyermek lelkét, mint mágnes a vasat. Magánál tartja míg csak a sir el nem veszi a mágnes erőt.

Az anyához a gyermek bizalmasabb, őszintébb, mint az apához. Innen az anya nagy hatalma a gyermek érzelmei fölött. Nagyon fontos eszköz van tehát az anya hatalmában, melyet a gyermek nevelésében, érzelmeinek, jellemének formálásában értékesíthet. Sőt elmondhatjuk, hogy mindazon érzelmeik, melyekkel az ember a föld rögei közül fölemelkedhetik a világosság azon magaslatára, honnan tiszta látással ítélheti meg az eseményeket, az emberek cselekedeteit; hol legfőbb hatalomnak nem az emberi gőgöt és más földi gyarlóságokat tekint, hanem egyedül Istent tartja mindenhatóknak: az az érzelem, mely ezeket munkálja az emberben, csakis az anya nemes érzelmeinek hatása alatt fejlődik ki a gyermekben.

A mindennapi példa igazolja, hogy amikor már titkolni valója van a fiúnak, leánynak, az

folyon fokozódó művelődéssel karöltve járó újabb igények állandóan táplálják a különben is rosztúra bűnre hajló kívánságokat. Ezzel szemben a jó példák, nemes irányú befolyások, a nagy ideális szellemek műveivel való táplálkozás a lelket erősítik, fejlesztik. Az így fejlődött lélek, ha tud öröközni tettei felett, a testi vágyakat és kívánságokat képes megfékezni s azoknak kielégítési jogosultságát csak addig a pontig tartja lehetőnek, míg a tiszta lelkiismeret szava nem tiltakozik s mihelyt ez felszólal kész az önmegtagadásra, lemondásra s áldozathozatalra is, hogy lelkiismerete nyugodt s élete benső békességgel telt legyen: erkölcsös, istenes életet terem; ha ellenben a lélek a különböző oldalokról neki kínált eledelket, a maga önállósága és függetlensége érdekében megemészteni, felhasználni nem tudja, a testi kívánságai, vágyai lépnek előtérbe, azok győznek mindig s az emberi élet, szellemi tehetségeivel együtt, a bűn útján halad, hogy az izgató vágyak és ösztönök kielégítést nyerjenek. S ha kielégítést nyertek ott van a tényleges, valóságos bűn. A bűn létrejöttének tehát ez az útja: az ember érzékei, főleg a látás által észreveszi a külső dolgokat, ezek ingerlik, felbresztik a vágyakat és kívánságokat, e kívánságok és vágyak kielégítését ellenzi — s a következményekre figyelmeztet a lelkiismeret szava. A vágy, a kívánság azonban mind követelőbben sürgeti a kielégítést, az ember lelkiismeretére nem hallgat s elköveti a bűnt. A bűnnek ily formán való előállítását nemcsak a régi időknek figyelő elméi, de a mai élet tapasztalatai is így jelzik. Mi vitte bűnre az első emberpárt? A kívánság, a vágy, hogy ők a jónak és rosztu-

nak tudói legyenek. Ezt a vágyat pedig a látás, az észreveszés ébresztette föl bennünk: látták, hogy a gyümölcs kívánatos, nézték, nézték s a vágy, mint a száraz avar között is észrevétlenül, nesztelenül csuszó kigyó, addig ösztökélte őket, míg a bűnt elkövették; daczára, hogy a tiltott szó s a gyászos következmény jelzése fülükben csengett. A bűn fokozatos fejlődését s aztán megvalósulását megragadón írja le József könyvének VII. része, ahol Akán megkövezéséről van szó. Maga Akán így adja elő a történetet: »Láték a nyereség között egy jó babilonai köntöst, kétszáz ezüst siklust és egy aranyvesszőt, melynek nehézsége ötven siklust nyom vala.« Hogy látta, még nem vétkezett; de a látás szülte a kívánságot, mert így folytatja: »ezeket megkívánám.« Ez is természetes ugy-e bár, de a kívánság szülte a bűnt, amint azt maga bevallotta: »és elvevém, ime elrejtve vagyon a földben, az én sátramnak közepében.« — Tudta, hogy a zsákmányból nem szabad semmit elvenni s mégis elkövette a bűnt. S ha így keletkezett hajdan a bűn, ma sincs az másképpen. Először a látás, aztán a kívánság s végül a bűn. Nem rég olvastam, hogy a kolozsvári kir. törvényszék halálra ítelt egy rablógyilkost, (Szados István, szászlónai lakos volt. Szerk.) ki maga vallotta meg rettenetes tettét. E bűnös tettek keletkezése, előállása teljesen a régi leírásoknak felel meg. Ez az ember a tordai vásárról ment haza egyik szomszédfalubeli ismerősével, ki menetközben elmondta, hogy a vásárbán eladta tehenét, az árat viszi haza, hogy sokféle kiadásait fedezhesse. A Felek tetején betértek a korcsmába, s ott a tehen árából valami kevés

anya szeretete az, melynek melegétől a titkolódzás jege megolvad; az anya az, ki a bajban levő ifjút legelőbb megérti; az anya az, ki elsimitja a redőket az apa komor homlokáról, amikor az előtt is kiderül a titok. Ilyenkor az anyának egyetlen intó szava mélyebb benyomást hagy az ifjú lelkén, mint az apának minden predikációja.

De ilyen nagy hatalom birtokában nagy felelősség is van az anyán. Azért az anyának jól kell értenie a gyermekneveléshez. Nem kell ehhez hosszú éveken át iskolákat járni. Elég ahhoz a *tiszta szív, józan gondolkodás*. De ez legyen meg minden anyában, mert nélkülül gyermekeit nem tudja úgy nevelni, hogy azok boldogok legyenek.

Mi protestánsok szerencsések vagyunk, mert van egy olyan könyvünk, melyből minden anya tudományt merithet. *Ott van a Biblia*. Olvassa el, tanulmányozza minden református anya. Annyi bölcsességet merít e könyvből, amennyi az élet legnehezebb körülményei között is ellátja okos tanácssal.

Sajnos, ez a könyv kezd lekerülni az asztalokról. Művelt családoknál ékesen bekötött, aranyos vágású könyvek foglalják el a helyet; a kevésbé művelt családokban is inkább olvassák a krajczáros ujságból a lelket megmérgező ujdonságokat, mintsem a Bibliát forgatnák. Ha az ember megnémul, ismét visszatér a szentkönyvhöz,

mert érzi, hogy abban van a vigasztalás, abban van a balzsam az élet által föltépett sebekre. Vajha az anya korán rászoktatná gyermekét, hogy a Szentkönyvet olvassa és megértse.

Azután meg vezesse el az anya gyermekét — amikor csak lehet — a templomba. Tanulja meg a templomgyakorlást. Ha nem érti is meg a gyermek a nagyok buzgólkodását, de a megszokás által verévé válik az Isten házának látogatása. A hívek buzgó éneke s áhitatos hallgatása kitörölhetetlen nyomokat hagy a gyermek lelkében. A kis gyermek vágyik a templomba s anyja lerázza magáról, pedig hát meg van írva: »Bocsásdátok hozzám a kisdedeket . . . Ilyeneké a menyneknek országa!« — Senkinek sincs joga ahhoz, hogy a gyermek lelkét a mennyországtól elfordítsa.

Akarod-e hát édes anya, ki most szeretted játékában, gondtalan boldogságában gyönyörködöl, akarod-e, hogy gyermekeid jók, nemesek legyenek! Hogy ne aka nád! Akkor hát irányítsd gyermekeid lelkét az Isten felé. Olyan irány ez, melyet követve nem tévednek el soha! Ekkor az a kép, mely a játszó, boldog gyermekekben az anya előtt áll, nem lesz csaloika délibáb, hanem öreg napjainak boldogsága, életének, munkásságának büszkesége. — Így fog azután református egyházunk erős kősziklán állani.

(Kraszna.)

Zoványi Lajos.

italt fizetett az egyik. A másik, amint előadja — látta a pénzt megkívánta s már ott elhatározta, hogy utközben elteszi láb alól társát s pénzt elrabolja. Tovább indulva, az utról egy mellék, ösvényszerű utra tértek, hol a gyilkos előrebocsátotta áldozatát s aztán baltájával hátulról leütötte s a pénzt elrabolta. A bűn keletkezése s előállása egy és ugyanaz mindig s nemcsak az ilyen, hogy ugymondjuk főbénjáró bűnöknél, de a könnyebb természetű bűnöknél is. Vegyünk csak fel egyet a legmindennapibb dolgok közül. Látjuk a társas összejöveteleket, azokon a kedélyes vidám társalgást, az idegenekkel való barátságos érintkezést. Látjuk s a társaságokban résztvenni vágy támad bennünk. Mindez még távolról sem bűn, nem még akkor sem, ha az ily összejöveteleken olykor résztveszünk, sőt az illem és tisztesség korlátai között kellemesen is mulatunk. De igen sok ember nem éri be ennyivel. Eleinte tán csak akkor vesz részt a társaságban, ha már dolgait elvégezté s jövedelme a társaságban szükséges költségeket megengedi. De a társaság oly vonzó, annak szórakozásai oly izgatók s a vágy ösztönzi, hogy akkor is menjen az ember, mikor a kötelesség szava maraszt s a jövedelem az ott felmerülő kiadásokat nem fedezi. S a gyöngye ember enged kivánságának, kötelességeit elhanyagolja s adósságba keveri magát. A kivánság minél gyakoribb megjelenésre ösztönzi, a kiadások pedig mindig nőnek; oh, mert a társaság sokba kerül. Ott nem az utolsót nézik, hanem az elsőt, mindenki ahhoz kíván alkalmazkodni, kell a fényes ruha, költséges lakoma, hitel pedig már nincs s oda nyul a nyomorult ember ahonnan pénzt remél, — váltót hamisít, sikkaszt, lop, s aztán oda a becsület, a tekintély, a családi élet is oda van, már az első ballépéstől kezdve a kedély, a lélek nyugalma.* Oh, mert a bűnnek sokat kívánó, irtózatot, mindent megemészítő következményei vannak.

Vásárhelyi Boldizsár.

(Vége köv.)

*) Kenessey: Keresztyén tanítások.

Isten igéje.

— A Jézus és a mindennapi kenyér. —

Hol vegyiünk kenyereket, hogy ezek egyenek? Ján. VI. 5.

Jézus befejezte igazság, szépség és szeretetben gazdag beszédét. A nép a beszéd után se akart tőle távozni. — Jézus tekintete ötezer ember sovárgó szemével találkozott, akik epedve várták tőle az anyagi segítséget is. — A szellemi sötétség bilincseit lerázta lelkükről, most-már azért sóvárogta, hogy a testi nyomorúság és szegénység rabszolgáitól szabadítsa meg.

Erre kérdé Jézus Fülöptől »*Hol vegyiünk kenyereket, hogy ezek egyenek?*«

E kérdést János evangélista úgy tünteti fel, mintha Jézus csak a tanítványokat akarta volna próbára tenni (Ján. 6. 6.) Pedig inkább volt az a nagy emberbaráti részvétnek, szeretetnek és kö-

nyörületességnek természetes kérdése. Jézus nem feledkezék meg Isten országának gondjai mellett hiveinek testi fenntartásáról.

Most is lelke mélyén viseli az óvéinek nyomorúságát. Nem kérde az önző emberrel: Honnan vegyek én kenyeret, hogy *nekem* legyen. Csak az éhező nép áll szeme előtt, a miért is az irgalmas szív bensőségével kérde: *Hol vegyiünk kenyereket, hogy ezek egyenek?*

Vajjon méltó követői vagyunk az Urnak? Mindenki szereti azt a kényelmes keresztyénséget, amely nem hívja tette az embert, amely Jézust természet feletti lénynek tartja, fél tőle, mint egy kísértettől, éppen úgy, mint a tanítványok félték, — a kik Jézust hus és vér nélkül való, a levegőben lebegő s a vizen járó szellemnek tartották, — a helyett, hogy a valóság s igazság erős talaján élőnek képzeltek volna.

Ma is sokan elválsztják nagyon helytelenül a vallást az élettől. Azt hiszik, hogy pár közönyösen lemórszolt imával eleget tettek Istennek. Az üzletember azt mondja: A kegyes és jámbor élet mellett nem virágozik vállalatom. — A szegény ember azt mondja: A templombi járástól nem lakom jól. — Sőt egyes államférfiak s nemzetgazdák is azt ejtegetik, hogy a népek biblia, énekeskönyv, s vallásos iratok helyett, olyan iratok, gazdasági olvasmányok kellene, amelyek út az anyagi boldogulás és jólét útjára vezetik: — A józanul gondolkozó gazda ismeri az ilyen gazdasági iratok értékét, amelyeket elméletileg képzett szaktudósok állítanak össze. — Már ennél többet ér a biblia, a szeretet nagy könyve, amely Jézus élete s példája által megmutatja, hogy miként lehet az irgalmasság s könyörületesség útján a kicsit megnövelni, a mindennapi kenyér áldásait széles körben kiterjeszteni. — Csak a kishitűek válsztják el a vallást az Istenben vetett hitet s bizodalmat a mindennapi kenyértől. Oh ti gyenge lelkűek, ne képzeljétek a mi Istenünket oly borzasztó fenséges lénynek, a ki ott ül magasan a felhők felett fényes trónján s részvéttlenül nézi a világ folyását s az emberi sorsnak változásait. Mily más hitet ébreszt lelkünkben a zsolttárho szava: *Közel vagyon az Ur mindennekhez, akik őt tökéletességgel hívják.* (Zsoltárok 145. 18.)

A mindennapi élet gondjai közt s a kenyérért való küzdelemben nem egyszer segített meg a zsolttárho bizodalma: »*Megőrizi az Ur mindazokat, kik őket szeretik.*« (Zsoltárok 145. 20.) Más reményt ad Jézus szava a mindennapi kenyérről: »*Jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mindezek nélkül szükölködtek.*«

Ne higyjétek, hogy az Üdvözítő csak olyan szükmarku s szükkeblű házi gazda, aki az óvéit csak szóval laktatja jól, hanem tekintsétek őt mint ember fiát, mint emberbarátot, a ki sok kísértésen ment keresztül az életben s azért meglát minden szenvedést s van könyörület az ő szívében az inségesek iránt. Nem erre mutat-e az, hogy az apostolok cselekedetei szeriint a jeruzsálemi első keresztyén egyházközségben már gondoskodtak egyházilag is a szegényekről s az özvegyek és szegények naponkint testi táplálékot kaptak? Vajon

ez nem Krisztus szellemében történt-e, aki a tanítványoktól kérdé: *Hol vegyünk kenyeret, hogy ezek egyenek?* Ha a humanizmus s a felebaráti szeretet áldásos intézményeire gondolunk, nem jut-e eszünkbe Jézus kérdése? A hová Jézus szava nem hatott el, ott nem áldoztak a felebaráti szeretet intézményeire seholsem.

A művelt Görögország és Róma százezreket költött pompás épületekre és színházakra, de a szeretet oltárán nem áldozott, nem volt kórháza, betegápoló helye. Izrael népe is könyörület nélkül taszítá ki kebeléből, mint bélpoklosokat a szegény, nyomorult betegeket. A pogánykor kitette a gyenge gyermekeket az éhenhalásnak az ápolás helyett, s az özvegy asszonyokra máglya halál várakozott,

nem pedig életfenntartó humánus intézmény. Az elaggott szülőket a pogányok agyonütötték, vagy pedig, ami még ennél is rosszabb, élve temették el. Hát nem kiállthatjuk jogosan oda a kereszténység ellenségeinek: *»Az ő gyümölcseikről ismeritek meg őket.«* (Máté 7. 16.)

Honnan vegyünk kenyeret, hogy ezek egyenek? Ez az emberszeretetnek igazi kérdése, a mit Jézus állított fel az élet nyomorúságával szemben. *»Bizony mondom nektek, a mit cselekedtetek egygyel az én kicsiny atyámfiai közül, én magammal cselekedtetek.«* (Máté 25. 40.) E szóval Jézus szent szikrát dobott az övéinek szívébe, az igazi keresztényen irgalmasságnak tüztét, amely még ma sem aludt ki, hanem égni fog mindörökké az em-

beriség üdvösségére. Valóban akármit is teszünk a magyar nép jólétének emelése érdekében, csak akkor lesz az igazán áldásossá, *csak akkor koronázza siker a szociális mozgalmakat*, ha azok a keresztényen testvéri szeretét szellemében történnek, nem pedig önzésből, haszonlesésből, vagy pedig nyereszkeskedési vágyból.

Vegyük mi is a dolgot Jézus szellemében. Ha a gazdagok így néznének, a szegényekre a boldogok a szerencsétlenekre, az előljárók az alattvalókra, — oh mennyi nyomort lehetne megszüntetni, mennyi hálát lehet aratni. Ha csak egy szikra pattanna reánk Jézusról, a szeretet és irgalmasság jelké-
ből, — boldogok volnánk mindnyájan, nem éreznék a nép a mindennapi kenyér hiányát. Ez a lélek szenteli meg Isten áldását. Jézus szelleme nélkül a pillanatnyi bőség is szükséggé s nyomorrá változik át, átok lesz Isten áldásából. Mert minden gonoszságnak gyökere a pénznek szerelme. (I. Tim. VI. 10.)

Király Béla.

Hazai krónika.

— 1903. márczius 16. —

Országgyűlés. Márcz. 9-én napi rend: a katonai javaslatok tárgyalása. A hosszúra nyújtott vita már-már személyes tere is kezd átcsapni, ami azt jelenti, hogy nem az élvek fegyverével hadakoznak, hanem személyes érdekeket visznek a csatába. Gróf Zicsi Jenő legalább személyes megtámadtatásának kelt védelmére Vészi József ellen, aki őt lapjában azzal vádolta, hogy utcai tüntetések rendezésében vett részt. Ettől az urtól — úgy mond Zicsi — sem hazafiságot, sem az apostoli király iránti hűséget nem tanulok, azt is sajnálom, hogy kollegámnak kell szólítanom (Czélzás arra, hogy Vészi zsidó.) Azután a kormányra mért egy vágást, azzal vádolva, hogy hamis kártyával játszik, mert programjában nem volt benne az ujoncz emelés. Az elnök e kifejezésért rendre utasítja. Széll pedig azt feleli, hogy ő nem játszik hamis kártyával, mert a hadsereg fejlesztését mindig hangsúlyozta. Később Vészi ur is meg felelt Zicsinek; folytatása pedig párbaj lett, de áldott szerencse, hogy egyik fél sem sérült meg. A javaslatok ellen csupán Papp Elek beszélt. 10-én a néppárti Buzáth Ferenc beszélt a javaslatok ellen. Beszéde végén általános derűtség közt terjesztette be gr. Apponyi Albert mostani házelnök ama határozati javaslatát, melyet az egykori ellenzéki vezér, 1889-ben nyújtott volt be a véderővita alkalmából. Apponyi felé fordulva, mondja: Remélem, nem fogja tőlem rossz néven venni a Ház igen tisztelt elnöke, hogy én most az ő 89-iki határozati javaslatát újra betérjesztem. Apponyi intett a fejével, hogy nem veszi rossz néven; Buzáth meg így folytatta: No, ha nem, bizom abban

is, hogy a volt nemzeti párt az ő hatalmi súlyával és támogatásával ennek elfogadását elő fogja segíteni. Buzáth után *Kecskeméthy* Ferencz, balpárti beszélt a javaslatok ellen. Nem bizik Fejérváriban, mert az édes apja 48-ban a magyarok ellen küzdött, úgy, hogy az akkori országgyűlés husz ezüst forint jutalmat tűzött ki a fejére. Nemzeti szempontból elítéli a közös hadsereget, melyről a 67-es törvény nem is tesz említést. *11-én Olay* Lajos vette fel a harczot a javaslatok ellen. Előbb szemrehányásokat tesz a kormánynak, hogy a néppártól való féltében nem mer semmit csinálni. Ma-holnap klerikális kormányunk lesz. Azért hunyászkodik meg a kormány, mert *Rakovszky* fekete könyvébe 72 jobbpárti képviselő van bejegyezve, akik a képviselőséggel összeférhetetlen állást töltenek be. A javaslatokat nem fogadja el. Utánna *Egry* Béla, *Madarász* Imre és *Zsiga* bácsi beszéltek a javaslatok ellen. *12-én Vázsonyi* Vilmos, az egyedüli demokrata párti képviselő beszélt elsőbben a javaslatok ellen. Pártja nem lévén, amely helyeseljen, olyan beszédet mondott, hogy az ellenzék éljenezte meg. Az obstrukcióban, úgy mond, az a nemzeti ellentállás nyilvánul meg, melyet hajdan az alsó tábla juttatott kifejezésre. Ma, sajnos, csak az ellenzék ismeri magáénak e feladatot. *Förster* Ottó néppárti honatyának szintén nem kell a javaslat. Nagy beszédet mondott még ellene *Bedőházy* János Marosvásárhely egyik képviselője. Hadügyi célra mindig van pénz, tanügyi célra soha. Nagyhatalmi állásunk csak az osztrák érdekeket szolgálja. Jobb volna, ha saját beléletünket fejlesztenék. Neki csak nemzeti hadsereg kell független országban. *13-án Szenderkényi* Nándor és *Kovács* Gyula szintén tiltakoznak az ujoncz létszám felemelése ellen. *14-én* csak rövid ülés volt, hogy a képviselők mehessenek vidékre a márczius 15-iki ünnepekre. Csupán *Krasznay* Ferencz okos beszédét hallgatták meg. Természetes, hogy ez is a javaslatok ellen volt.

A király **Budapest**en. Ő Felsége, a király az elmúlt heteken Budapestén időzött, honnan többször kirándult Gödöllőre. Ittléte alatt, királyi ebédek is adott a budai királyi várakban, melyre hivatalosok voltak a befolyásosabb ellenzéki politikusok is. Természetes, hogy szóba került a katonai javaslatok sorsa is. A kik az ebéden részt vettek, nagyon titkolják, hogy mi a király véleménye úgy a javaslatokról, mint a nemzeti követelések kielégítéséről, sőt még azt sem akarják elárulni, hogy ők mil feleltek a király kérdéseire. Ugy látszik, hogy az akadályok legyőzhetetlenek, különben nem volna oka a nagy titkolódzásnak. Csak megtudjuk egyszer, hogy mit végeztek. Egyik hírlap már tudni is véli a király akaratát, melyeket Ő felsége így fejezett volna ki: — Nem engedek semmit, éppen semmit sem engedek és

többé már az én beleegyezésemet semminemű változásra sem nyerhetik meg. A javaslatból úgy lesz törvény, ahogy most van.

A néppárt kebelében szakadás készül. A párt elnöke gr. *Zichy* János szintén hivatalos volt a királyi ebédre, és amint onnan eljött, értekezletre hívta össze a párt tagjait. Azt ajánlotta, hogy hagyjanak fel az obstrukcióval, mert tudvalevőleg a néppárt is ellenzi a katonai javaslatokat. Sokan helyeselték az elnök indítványát, de mégis abban állapodtak meg, hogy hivatalosan nem mondják ki a leszerelést.

Világkrónika.

A pápa kedvence. Az osztrák katolikus iskola-egylet a napokban tisztelt a pápa »Őszentsege« előt és ajándékba átnyújtotta Ferencz Ferdinánd trónörökös arczképét. A pápa igen szívesen fogadta az ajándékot és azt jegyezte meg, hogy ez a kép záloga annak a gyermeki szeretetnek, melylyel a főherceg a pápa iránt viseltetik. Arra kérte a küldöttséget, hogy tolmácsolják köszönetét Ferencz Ferdinándnak, az ő kedvencének. Igazán jól ért a szentséges atya öregkora dacára is ahoz, hogy miként kell az urakodókat becézni. Mi pedig aggódva gondolunk arra, hogy a pápa kedvence egykor Magyarország koronás királya lesz, és vajjon a protestánsok olyan kedvencei lesznek-e neki, mint ő most a pápának? Bécs lakossága 1900-ban 1.674.957 lélekből állott. Ebből 140.494 egyén vallotta magát magyarállampolgárnak.

Embortelen apácák. A párizsi lapokat ismét kolostor-botrány foglalkoztatja. Ezuttal egy bretagnei apácza-kolostorról van szó, ahol az apácák gondjaira bizott gyermekekkel, a krisztusi szeretet megcsufolásával ugyancsak kegyetlen bántak. Az apácza kolostor rejtelméről egy 12 éves gyermek, akinek 9 éves hugát halálra gyötörték, rántotta le a leplet. A kis leány, mikor a kínzás-tól betegen elhozatták a kolostorból, szörnyű dolgokat mondott el az apácák kegyetlenségeiről. A kolostorba a gyermekeket 18 óra hosszat dolgoztatták napjában, éjjelre pedig a pinczébe zárták őket. Enni nagyon keveset kaptak, de annál többet verték őket olmosvégű korbáccsal. A gyermek nénje följelentést tett az apácák ellen s a törvényesék erélyes vizsgálatot indított.

Babonaság. Pétervározt a szent Izsák székesegyházban ellopták a csodatevő Mária-szobor fejéről a székesegyház legérkétebb ékszerét, egy mogyorónagyságu gyémántokkal diszitett aranykoronát. Most, hogy a drága ékszer megkerült, érdekes hasonló tolvajlásról beszélnek az orosz fővárosban. Még nem is olyan régen történt, hogy ugyanezen koronából egy tönkrejuttot fiatal testőrtiszt két értékes gyémántkövet lopott el. Mikor a drágaköveket értékesíteni akarta, letartóztatták, kihallgatásakor azonban a legnagyobb méltatlankodással utasította vissza a tolvajlás vádját. Nagy nyomoruságában — ugymond — a csodatevő Máriához imádkozott segítségért és imája meg-

hallgatásra talált. A szűz anya csodát tett: a két gyémántkő kezébe hullott. A bíróság a tolvaj valómása folytán kérdést intézett a szent szinodus-hoz az iránt, hogy történhetik-e ilyen csoda. A szent szinodus »igen«-nel válaszolt, mire a testőrtisztet fölmentették s a szűz Máriától kapott gyémántokat jó pénzért megvásárolták tőle. Nem lenne jó, ha a templomrablók ezt a hirt elolvassák, mert akkor »a szűz anya csodatételei« folytán igen jó kibuvójuk lenne a bíróság előtt.

Egy temetésen.

Mily csendes temetés! Gazdagot temetnek,

Mert ha szegény volna,

Sirató családjá

Árját ontaná ki érte a könnyeknek.

A fény, pompa megvan, de a képe rideg,

Mint a téli tájnak:

Hol ha fény ragyog is,

Mélyebb érzésre nem indítja a szívet . . .!

Sok fáklya világa, sok harang zugása

Kiséri a holtat,

Ki magának élt csak

S most először van, hogy másnak is használa . . .

Ép oly fényes a sir, amely befogadja,

Vajh! ki nyugodt ottan?

Tán a ki elhullott

Haza védelmében, valamely hős porá.

Oh, a szegény hősök, földben sem nyughatnak,

Porait kiszórják:

Hogy helyökbe tegyék

Ékes koporsóit gyáva naplopóknak.

Ám azért a hősök porszemben is élnek,

Mig azoknak hazug

Oszlopit ledönti

Méltó haragja az idő szellemének . . .

Áldó emlékezet jut csak az igaznak,

Ki nem élt Istenben

S nem szolgált a köznek,

Mint a pára, ugy elszáll emléke annak.

Kitől nem nyert vigaszt árva szerencsétlén,

Az önző életét,

Ha bezárul egyszer,

Nem teheti jóvá, még az Istenség sem . . .

Dénes József.

Egyházi élet.

Orgona avatás. Szép ünnepe volt a szilágyilosvai ev. ref. egyháznak márczius nyolczadikán. E napon adatott át ugyanis rendeltetésének e szegény, de törekvő egyház által nagy áldozatok árán beszerzett díszes új orgona, a vasárnap dél-előtti istentisztelet keretében, amely alkalommal a helybeli lelkészen és tanítón kívül Incze Lajos szilágyosmlyói ev. ref. lelkész és Máthé János szilágyballai igazgató-tanító is hozzájárultak köz-

remüködésükkel az ünnepe áhitatának és fényének emeléséhez. Borbély Sándor helyi ref. lelkész hatóságos előmája után, Incze Lajos szilágyosmlyói ref. lelkész mondotta el Szent Dávid 150-ik zsol-tárából kiinduló magvas, tartalmilag és alakilag egyaránt szép orgonafelavató beszédét, amelynek befejeztével áhitatos érzéseket keltve — megszólalt a Máthé János által biztos kézzel vezetett új orgona. Ez után urvacSORAOSZTÁS következett, a melynél Borbély Sándor ágendázott, s ugyanő osztotta a kenyeret, míg a bort Incze Lajos szolgáltatta ki. Majd az orgona létesítésének vázlatos történetét olvasta fel a helyi lelkész, s az ennek utána elhangzott ima és rövid áldással az istentisztelet véget ért.

Id. Vályi Elek volt kentelki és beszterczei nyug. ref. lelkész, a nagysajói egyházmegyének 33 éven át esperese, életének 83-ik évében márczius 4-én meghalt. Negyvenöt évig munkálkodott nagy buzgósággal az Urnak szőlőjében, s mint egyházmegyei tisztviselő is egyike volt a legderékabbaknak. 14 év óta nyugalomba vonulva élt kentelki birtokán. A hű munkás emléke legyen áldott!

Pápai áldás. A napilapok írják a következő érdekes hirt: »A pápa február ötödikén kihallgatáson fogadta Bettini párizsi fonográf-vállalkozót és pápai áldást, valamint az Ave Máriát bemondotta egy fonográfba. A pápai áldás fonogrammja 50, az Ave Mária hengere pedig 40 frankba kerül. A jövedelem 25 százalékát a keleti kongregációs iskolák kapják.« A ki tehát pápai áldásban akar részesülni, annak ezután nem kell Rómába menni, hanem csak a fonográf elé áll és részesül benne. Most egyelőre még csak a jó párizsiak nyerhetik meg fonográf útján a pápai áldást, de — milyen élelmes a mai világ, hisszük, hogy nem sokára hozzánk is eljut a vállalat. Az ára is most elég magas, de adni fogják ezt olcsóbban is. Hogy is volt csak a reformáció idejében? Valami Tetzelnévű barát egy kis ládikót tartva kezében, utcáról-utczára járt és hangosan kiáltotta:

»Kinek pénze ide koppan,

Annak lelke mennybe toppan«.

Szóval árulta a bűnbocsánatot pénzért, kivel hogy alkudhatott. Talán nem akar valami ilyen vállalat lenni a párizsi fonográfusé? Még csak feltételezni sem merjük. Bármilyen nagy és varázserővel bíró legyen a pápai kultusz: de a mai katolikus világ már sokkal felvilágosodottabb, mint a XVI. század népe volt és jőzan ésszel könnyen átlátja, hogy az áldást, az üdvöt pénzen megvásárolni nem lehet. Olvassák el csak katolikus testvéreink a bibliából, hogy mit mond Pál apostol idevonatkozólag a római levél III. rész 22—25 verseiben. De minthogy nekik nem szabad bibliát olvasniok, ide írjuk mi szóról-szóra: »Az Isten igazságát mondom, hogy megjelent a Jézus Krisztusban való hit által, mindenekhez és mindeneken, a kik hisznek, mert nincsen ebben különbség. Mert mindenek vétkeztek és az Isten dicsőségétől elmaradtak. *Megigazulunk pedig ingyen Isten kegyelméből a Jézus Krisztusban létt váltság által.* Akit az Isten rendelt engesztelő áldozatul, az ő

véréből való hit által, az előbbeni bűnöknek megbocsátásában való igazságának megmutatására. « Ugy-e bár, egyszerű és érthető beszéd: A kegyelem istennél van, ingyen adja mindenkinek, a ki hisz a Jézus Krisztusban. Ez a hit azonban személyes, élő hit levén, kizárja azt, hogy más földi, véges, halandóktól is lehessen üdvöt nyerni. Mi tehát protestánsok ezért nem hiszünk sem a szentek közbenjárásában, sem Máriában, sem a papság bűnbocsátó hatalmában, mert ezeknek a Bibliában semmi nyoma sincs. Már pedig keresztyén embernek a bibliát eldobni nem szabad. A bibliából ezt tanultuk: »Nincsen senkiben. másban üdvösség, mert nem is adatott emberek között ég alatt más név, mely által kellene megtartatnunk, mint a Jézus Krisztus szent neve«. (Ap. Csel. IV. 12.)

Mai képünkhöz.

Lapunk mai számában Ugi sziget királyát mutatjuk be. Az európai ember elmosolyogja magát e kép látára, és kételkedve kérdi, hát még ilyen király is van? Van biz'a. Afrikától még délre a nagy Oczeánban fekszenek a Salamon szigetek. Ezeknek egyike, egy kicsiny, kopár sziget, az Ugi szigete. Az ott lakó fél-vad népeknek a királyát ábrázolja mai képünk. Király Ő felsége az öltözetre nem valami sokat ad. A rajta látható kabátot egy angol tengerész tiszti ajándékozta volt neki. Ez a disz öltözete, melyet csak ünnepnap — mikor hajók érkeznek a partra — ölt magára. Hétköznap még hiányosabb az öltözete. Parlamentjében hirtelen sincs az obstrukciónak. Ő parancsol egyedül. Népe meg vakon követi. A hittérítőknél még nem sikerült e vadnéptörzset a keresztyén hitre téríteni. Gróf Festetics Rudolf magyar utazó járta be a sziget csoportot és az ő felvétele ezen kép is.

Vegyes hírek.

Drágaság Budapesten. A budapesti piac általában, nem számítható az olcsó piacok közé. Szinte természetes is, mert az odaszállítás minden cikket megdrágít. Most különösen a *disznóhús* drágaságáért panaszkodnak a jó pestiek. Pedig aligha tudják, hogy a disznóhús az idén ország-szerte drága volt. A sertés-vész iszonyu pusztítást vitt véghez a közelebbi években minden felé. e miatt nagyon megdrágult a disznó. Sokat felszednek az osztrák és német kereskedők is Budapesten most egy kiló közönséges disznóhús 1 kor. 60 fill; a sertéskaraj kilója: 2 kor. 40 fill. Egy szopó malacot eddig meglehetett venni 7—8 koronán, most nem adják 14—16 korona alól. Nyugodjanak bele a pestiek, mert a vidék sem evett az idén olcsó disznóhúst.

Ez évi január hónapban, a központi statisztikai hivatal jelentése szerint, 6 ezer gyermekkel kevesebb született, mint a tavaly; 700-al pedig több ember halt meg. Tehát a szaporodás 13 ezer lélekkel kevesebb mint a múlt év megfelelő hó-

napjában. Így is azonban 10 ezer lélekkel szaporodtunk. Házasság kötés 18.071 esetben volt. Eből vegyesházasság 1392. Amerikába kivándoroltak: 4037-en, Romániába: 2613-an.

Milyen sulya van egy milliárdnak. Ezüstpénzértékben egy milliárd 5 millió kilogramm sulyu, aranyban pedig 322.580 kilogrammot nyom. 10 és 20 filléres darabokban egy milliárdnak sulya 100 millió kilogram, 100 koronás papírváltópénzben pedig 11.500 kilogramm. Egy ilyen pénztömeg elszállítására 100 ember szükségeltetik, kik közül mindegyik elbir 100 kilogrammot. Egy milliárd aranypénz elszállítására 3226, ezüstpénzre 50.000, rézpénzre pedig 1.000.000 ember kellene. És mégis akadna elég erre való ember!

Marosvásárhelyen egy munka közvetítő-intézetet fognak felállítani. Az lesz a célja ennek a hivatalnak, hogy a munkanélküli székely iparosokat munkához juttassa, hogy ne legyenek kénytelenek kivándorolni. A marosvásárhelyi iparkamara ebben a kérdésben bővebb felvilágosítással és utasítással szolgál.

Uralkodók nyelvtudása. Angol lapok közlik azoknak az uralkodóknak és uralkodónőknek neveit, a kik a legtöbb nyelvet beszélték. Első helyen áll köztük Erzsébet királyné, a ki nemcsak magyarul és németül tudott, de ismerte, értette és beszélt az osztrák korona alá tartozó valamennyi tartomány nyelvét s tökéletesen beszélt azonfelül francziául, angolul és spanyolul. Utána a sorban Erzsébet román királyné következik, a ki három nyelven ír s csaknem az összes európai nyelven beszél. Krisztina spanyol királyné, aki szintén valamennyi modern nyelvet ismeri, most a bask nyelvet tanulja, a mely az idegenre nézve rendkívül nehézséggel jár. Az uralkodók közül, mint a legtöbb nyelvet beszélő, Ferencz József király áll legelől, utána következik a görög király s az elhunyt Umberto olasz király.

Megtörtént. Berlinben egy evangélikus pap a templomban prédikáció közben a szószékről észrevelte, hogy egy fiatal pár egymással kedveskedik. Jogos fölháborodásban azonnal kijelentette, hogy a legközelebbi vasárnap névszerint megfogja nevezni a párt, ha istentisztelet után meg nem jelennek nála, hogy bocsánatot kérjenek. Azután, mintha misem történt volna, folytatta a prédikációt. De mekkora volt a meglepetése, a mikor istentisztelet után nem kevesebb, mint hat szerelmes pár jelent meg s valamennyi — bocsánatot kért.

Verekedő tanító. Petres Gyula farkaslaki r. kath. tanítót a szülők bepanaszolták a járásbírósnál, hogy a tudományt bottal veregeti a gyermekekbe. A bíróság beigazoltaknak találva a felhozott eseteket, az ügyet áttette a kir. törvényszékhez, hogy sulyos testisértés vétsége miatt vonja felelősségre a tanítót.

Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.